

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH**
Ekonomická fakulta

Katedra obchodu a cestovního ruchu

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání

Orgány družstva a jejich působnost

Vedoucí bakalářské práce
Ing. Kamil Pícha, Ph.D.

Autor
Ivana Svatková

2010

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Ekonomická fakulta
Katedra obchodu a cestovního ruchu
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Ivana SVATKOVÁ**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**

Název tématu: **Orgány družstva a jejich působnost**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Analýza současné právní úpravy soustavy orgánů družstva. Charakteristika postavení, působnosti a vzájemných vztahů jednotlivých orgánů družstva. Specifické orgány v některých typech družstev. Možnosti stanov při úpravě orgánů, náměty pro ustanovení stanov o orgánech družstva.

Metodický postup:

1. Studium zákonných textů a jejich utřídění
2. Studium literatury
3. Analýza zákonné úpravy obecné a zvláštní
4. Posouzení úlohy stanov a náměty pro řešení ve stanovách

Rámcová osnova:

1. Úvod. 2. Literární rešerše. 3. Cíle a metody. 4. Výsledky. 5. Diskuse. 6. Závěr. 7. Seznam pramenů a použité literatury. 8. Přílohy.

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 30 - 40 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník - Komentář. Díl IV.* Praha: POLYGON, 2002.

DVOŘÁK, T. *Družstevní právo.* Praha: C.H.Beck, 2006.

HELEŠIC, F. *Obecné otázky evropského a českého družstevního práva.* Praha: Družstevní asociace, 2005.

ŘÍMALOVÁ, O., HOLEJŠOVSKÝ, J. *Družstva.* Praha: C.H.Beck, 1999.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Kamil Pícha, Ph.D.
Katedra obchodu a cestovního ruchu
Konzultant bakalářské práce: JUDr. František Lébl
Datum zadání bakalářské práce: 15. února 2009
Termín odevzdání bakalářské práce: 15. dubna 2010

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDEJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (6)
370 05 České Budějovice
IČ 600 76 658, DIČ CZ60076658

Ing. Kamil Pícha, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 16. března 2009

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci na téma „Orgány družstva a jejich působnost“ vypracovala samostatně s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu literatury.

Prohlašuji, že v souladu s §47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích, 24. dubna 2010

.....

Ivana Svatková

Poděkování

Děkuji zejména **Ing. Kamilu Píchovi, Ph.D.** za vedení při zpracování mé bakalářské práce. Současně bych chtěla poděkovat **JUDr. Františku Léblvi** (konzultant), za poskytnuté rady.

OBSAH

1	Úvod	7
2	Cíle a metodika.....	8
3	Literární rešerše.....	10
3.1	Členská schůze.....	11
3.1.1	Usnášeníschopnost členské schůze	12
3.1.2	Proces rozhodování členské schůze	13
3.1.3	Zápis členské schůze.....	14
3.1.4	Formy konání členské schůze	15
3.2	Představenstvo	17
3.2.1	Působnost představenstva	18
3.2.2	Způsobnost k výkonu funkce.....	19
3.2.3	Vznik a zánik funkce člena představenstva	20
3.2.4	Rozlišování mezi členstvím a funkcí v představenstvu družstva z hlediska obchodního zákoníku.....	20
3.2.5	Zákonná omezení členů představenstva	22
3.3	Kontrolní komise	23
3.3.1	Působnost kontrolní komise.....	24
3.4	Předseda, ředitel, prokurista.....	24
3.4.1	Předseda	24
3.4.2	Ředitel družstva	24
3.4.3	Prokurista	25
3.5	Orgány malého družstva	25
3.5.1	Družstvo s méně než 50 členy	26
3.5.2	Družstvo s méně než 5 členy	26
4	Analýza současné právní úpravy soustavy orgánů družstva	27
5	Analýza orgánů vybraných družstev	30
5.1	Stavební bytové družstvo České Budějovice.....	30
5.1.1	Samospráva SBD České Budějovice	30
5.1.2	Členská schůze samosprávy.....	31
5.1.3	Výbor samosprávy	32
5.1.4	Shromáždění delegátů.....	34
5.1.5	Představenstvo	36
5.1.6	Kontrolní komise	38
5.1.7	Další orgány dle stanov družstva.....	39
5.2	Družstvo vlastníků bytů Hluboká nad Vltavou.....	40
5.2.1	Předseda	40
5.2.2	Členská schůze.....	41
5.2.3	Kontrolní komise	41
5.3	Výrobní družstvo JIHOKOV	41
5.3.1	Členská schůze.....	42
5.3.2	Představenstvo	44
5.3.3	Kontrolní komise	44
5.3.4	Další orgány dle stanov družstva	45

5.4	Zemědělské obchodní družstvo Olešník	46
5.4.1	Členská schůze.....	46
5.4.2	Představenstvo	47
5.4.3	Předseda	48
5.4.4	Kontrolní komise	48
6	Možnosti stanov při úpravě orgánů	49
6.1	Stavební bytové družstvo České Budějovice.....	49
6.2	Výrobní družstvo JIHOKOV	50
6.3	Zemědělské družstvo Olešník.....	50
7	Výsledky analýzy.....	52
8	Náměty pro ustanovení stanov o orgánech družstva.....	54
9	Závěr	56
10	Summary.....	59
11	Seznam použité literatury	61

1 Úvod

Tématem „ Orgány družstva a jejich působnost“ byla snaha, poznat hlouběji problematiku právní úpravy, týkající se orgánů družstva.

Právní úprava družstev a jeho orgánů je velmi složitá. Pro člověka, který není kvalifikovaný v tomto oboru, stěží pochopitelná.

Právní úpravě družstevnictví byla na našem území od druhé poloviny 19. století věnována pozornost pracovníky vědy občanského práva. Bezprostředně po druhé světové válce byl tento výzkum na čas poněkud utlumen. Jistou pozornost mu začala věnovat katedra správního práva na právnické fakultě v Praze. V Brně pak věda občanského práva na tamní právnické fakultě. Od roku 1991 jsou družstevní vztahy upravovány v Obchodním zákoníku (Helešic, 2005).

„Protože družstevní sektor zahrnuje velmi široké spektrum činností a oborů, dá se říci, že prakticky většina přijímaných zákonů na vnitrostátní úrovni se tak či onak dotýká alespoň některého úseku družstevnictví. Z tohoto důvodu je legislativní činnost na úrovni vrcholových orgánů družstevnictví nejenom významná, ale též nezbytná a představuje významný pilíř činnosti vyšších družstevních orgánů“ (Lébl, 2006).

Bakalářská práce se skládá ze dvou stěžejních částí. Z části teoretické a praktické. Praktická část je rozdělena do několika kapitol a subkapitol, v zájmu naplnění cílů bakalářské práce.

Informační zdroje, které byly použity pro vypracování bakalářské práce, jsou stanovy vybraných družstev, zákonné texty, odborná literatura a rozhovory s hlavními představiteli vybraných družstev.

2 Cíle a metodika

Cílem práce je charakterizovat postavení, působnost a vzájemné vztahy jednotlivých orgánů družstva, dále pak analyzovat současnou právní úpravu soustavy orgánů družstva.

Popsat specifické orgány v konkrétních družstvech a také vymezit možnosti stanov při úpravě orgánů, společně s náměty pro ustanovení stanov o orgánech družstva.

Byly položeny dvě výzkumné otázky:

- Jsou orgány vybraných družstev v souladu s předpisy? Vyhovuje to tak?
- Prospělo by praxi, kdyby se právní úprava systematicky utřídila?

Bakalářská práce je rozdělena do šesti částí. V teoretické části jsou vymezeny jednotlivé pojmy týkající se orgánů družstva a jejich působnosti. Podklady pro tuto část byly čerpány z dostupné odborné literatury, internetu a zákonných textů.

Praktická část je rozdělena do pěti částí. V první části je uvedena analýza současné právní úpravy, která se vzhledem ke zvolenému tématu týká soustavy orgánů družstva.

Další část analyzuje orgány vybraných družstev, která se nachází v jihočeském regionu. Následují možnosti stanov při úpravě orgánů, společně s náměty pro ustanovení o orgánech družstva.

Podstatnými informačními zdroji do bakalářské práce byly stanovy konkrétních družstev, zákonné texty a rozhovory s hlavními představiteli zvolených družstev.

V návrhové části jsou uvedeny náměty do stanov vybraných družstev, pro zefektivnění chodu družstev.

V bakalářské práci byly použity tyto metody:

- analytické - analýza orgánů vybraných družstev a analýza současné právní úpravy, která se týká orgánů družstva
- řízený rozhovor - byly vykonány rozhovory s hlavními představiteli vybraných družstev, které se týkaly orgánů družstev

Použitím těchto metod byly získány podstatné informace, které se staly přínosnými pro praktickou část bakalářské práce.

3 Literární rešerše

Orgánem družstva můžeme označit subjekt, který vykazuje následující znaky (Uvedené znaky orgánu družstva jsou v posledních letech do určité míry modifikovány -Helešic, 2009):

- a) na základě právního předpisu družstevního práva je takto označen v jeho stanovách. Přitom platí, že právní předpis nemusí určitý subjekt přímo označit jako orgán, ale může družstvo zmocnit, aby svými stanovami zřídilo další orgány, než určuje zákon; ten zpravidla určuje i zásadní podmínky, které musejí být splněny při zřízení dalších orgánů družstva jeho stanovami
- b) jde o subjekt, který je na podkladě zákona nadán rozhodovací nebo kontrolní pravomocí; není rozhodující, zda jde o všeobecnou nebo speciální působnost. Přitom platí, že další orgány družstva, zřizované jeho stanovami, nesmějí přebírat působnost orgánů družstva vymezenou právním předpisem
- c) orgán družstva nebo jeho členové jsou zásadně ustavováni volbou kolektivem členů družstva, tj. členskou schůzí (valnou hromadou) s tím, že v mimořádných případech může vzniknout členství v orgánu družstva i jinak než volbou
- d) jde zásadně o kolektivní útvary, pokud právní předpis neurčí, že může jít o jednotlivce, např. v případě předsedy malého družstva
- e) pokud jde o orgány výslovně uvedené v právním předpise a na podkladě toho určené stanovami, mají existovat v družstvu trvale, po celou dobu jeho existence, ledaže se změní poměry v družstvu tak, že mu právní předpis přikazuje změnu

V platné úpravě rozlišujeme orgány družstva mezi obligatorními a fakultativními. Do obligatorních orgánů patří členská schůze, představenstvo a kontrolní komise. Tyto orgány se nemohou své působností vzdát, resp. ji delegovat na orgán fakultativní.

Fakultativní orgány zákon výslovně neupravuje, pouze stanoví, že tyto orgány mohou být zřízeny na základě ustanovení stanov [§ 237 písm. d) ObchZ]. Zákon tedy v tomto

případě ponechá na uvážení členské schůze, zda, popř. jaké orgány zřídí. Tyto orgány mohou být zřízeny za nejrůznějším účelem; mohou to být např. sociální komise, poradní výbor, rozhodčí orgán pro řešení vztahů mezi družstevníky apod.

Pokud družstvo hodlá zřizovat takové orgány, musí být ve stanovách upraveny tyto náležitosti:

- název
- předmět působnosti
- počet členů
- funkční období
- způsob jednání a svolávání

Žádnému z těchto orgánů však nelze svěřit působnost, kterou zákon svěřuje některému z obligatorních orgánů družstva (Dvořák, 2006).

3.1 Členská schůze

Je nejvyšším orgánem družstva tvořeným všemi jeho členy, který je svoláván vždy na konkrétní zasedání. Účast na zasedání členské schůze patří k základním právům každého člena družstva; toto jeho právo nelze nijak vyloučit, omezit nebo podmínit. Tomuto právu též odpovídá povinnost člena účastnit se jednání členské schůze. Tuto povinnost sice platná úprava neformuluje, plyne však nepochybně z povinnosti člena podílet se na činnosti družstva. Na druhé straně je však tato povinnost imperfektní, neboť zákon neumožňuje sankcionovat členy, jež se členské schůze neúčastní (Dvořák, 2006).

Členská schůze (ČS) musí být svolána, požádá-li o to písemně alespoň jedna třetina všech členů družstva, kontrolní komise, jakož i v dalších případech, určí-li tak stanovy. Není-li členská schůze schopna se usnášet, svolá představenstvo náhradní členskou schůzi tak, aby se konala do 3 týdnů ode dne, kdy se měla konat členská schůze původně svolaná. Avšak NČS¹ musí mít nezměněný pořad jednání.

¹ NČS = náhradní členská schůze

Do působnosti členské schůze patří:

- a) měnit stanovy,
- b) volit a odvolávat členy představenstva a kontrolní komise,
- c) schvalovat řádnou účetní závěrku,
- d) rozhodovat o rozdělení a užití zisku, popřípadě způsob úhrady ztráty,
- e) rozhodovat o zvýšení nebo snížení zapisovaného základního kapitálu,
- f) rozhodovat o základních otázkách koncepce rozvoje družstva,
- g) rozhodovat o zrušení družstva s likvidací nebo o přeměně družstva,
- h) rozhodovat o uzavření smluv podle § 67a a o jiných významných majetkových dispozicích,
- i) rozhodovat o prodeji nebo jiných majetkových dispozicích s nemovitostmi, ve kterých jsou byty, nebo s byty; takové rozhodnutí může členská schůze přijmout jen po předchozím písemném souhlasu většiny členů bytového družstva, kteří jsou nájemci v nemovitosti, které se rozhodování týká; to neplatí, jestliže družstvu vznikla povinnost převést byt nebo nebytový prostor do vlastnictví člena, který je nájemcem (Dědič, Kopáč, 1994).

3.1.1 Usnášeníschopnost členské schůze

Členská schůze je usnášeníschopná, je-li přítomna nadpoloviční většina členů (tedy ze 100 členů alespoň 51). Každý člen družstva má vždy jen jeden hlas.

Dále by mohla připadat v úvahu situace, kdy má každý člen různý počet hlasů, vždy však alespoň jeden hlas. I tehdy však ust. § 238 odst. 3 ObchZ – jež má nepochybně kogentní povahu-vyžaduje přítomnost nadpoloviční většiny členů, tj. fyzických a právnických osob, nikoliv přítomnost členů majících nadpoloviční většinu hlasů (shodně Čáp, 2002, Dvořák, 2006).

3.1.2 Proces rozhodování členské schůze

ČS má vyjádřit vůli většiny členů družstva. To má pojistit tzv. KVÓRUM, tj. počet družstevníků, kteří musí být přítomni, aby se rozhodování ČS mohlo považovat za platné (Helešic, 2006).

Aby se mohlo rozhodnout, musí se hlasovat, a to veřejně, tím však není vyloučeno, aby se hlasovalo tajně. V této souvislosti se též objevuje otázka počtu hlasů, které má každý člen družstva. Družstvo se totiž od obchodních společností vždy odlišovalo principem družstevní demokracie, která je tradičně spojována s principem jeden člen, jeden hlas, tedy s principem rovnosti členů. Toto ovšem platný obchodní zákoník neuznává. Ustanovení § 240 odst. 1 ObchZ je konstruováno obdobně jako ust. § 27 starorakouského zák. č. 70/1873 ř. z. A stanoví, že při hlasování má každý člen jeden hlas, neurčují-li stanovy jinak; odchylka však v určitých případech není možná, a to konkrétně v případech:

- 1) přijímání a změny stanov
- 2) rozhodnutí o zrušení družstva s likvidací nebo o jeho přeměně
- 3) rozhodnutí o dispozicích s podnikem podle § 67a ObchZ nebo o jiných významných majetkových dispozicích

Princip jeden člen, jeden hlas s možností odchylky ve stanovách do značné míry stírá rozdíl mezi družstvem a obchodní společností. Již v minulosti byla tato úprava kritizována a bylo voláno po zavedení principu jeden člen, jeden hlas bez možnosti výjimky. Na druhé straně je třeba realisticky poznamenat, že soudobý vývoj družstevní legislativy směřuje spíše k široké autonomii družstev než k rigoróznímu zákonnému prosazování principu jeden člen, jeden hlas. *(z členských států ES/EU dnes tento princip platí bezvýjimečně pouze v Portugalsku [i když i tamější Družstevní zákoník zná tzv. sekundární družstva, tzn. Družstva s členstvím výhradně jiných družstev, kde tento princip neplatí]. V ostatních evropských státech existují různé režimy, většinou je však možnost odchýlení se akceptována, byť většinou nikoliv bezvýjimečně; pravidelně právní předpis možnost odchylky určitým způsobem omezuje.)*

Člen se může účastnit zasedání členské schůze osobně nebo může písemně zmocnit jiného člena družstva anebo třetí osobu, aby jej na zasedání zastoupila. Ve stanovách nelze vyloučit právo člena na toto udělení plné moci. Tím není a ani nemůže být dotčeno právo třetí osoby účastnit se a hlasovat na členské schůzi, je-li zákonným zástupcem člena (Dvořák, 2006).

Za přítomné na členské schůzi se považují i řádně zastoupení členové. Poněvadž obchodní zákoník připouští hlasování na dálku pouze ve volených orgánech družstva, a také proto, že je možné zastoupení členů na členské schůzi, máme za to, že na ní člen nemůže hlasovat na dálku jako členové volených orgánů družstva v těchto orgánech. Družstvo proto nemůže zavést hlasování na dálku na členské schůzi, a to ani s poukazem na zásadu „co není zakázáno, je dovoleno“ (Helešic, 2006).

3.1.3 Zápis členské schůze

O každé schůzi musí být pořízen zápis, který musí obsahovat:

- datum a místo konání schůze
- přijatá usnesení
- výsledky hlasování
- nepřijaté námítky členů, kteří požádali o jejich zaprotokolování

Ze zákona má každý člen právo si vyžádat zápis a jeho přílohy k nahlédnutí. Přílohu zápisu tvoří seznam účastníků schůze, pozvánka na ni a podklady, které byly předloženy k projednávaným bodům (Dědič, Kopáč, 1994).

„Bylo by však vhodné, aby členové družstva sledovali, zda zápis členské schůze skutečně zachycuje její průběh a rozhodnutí tak, jak tomu bylo ve skutečnosti. Zkreslování rozhodnutí členské schůze v zápise totiž může být podkladem pro obohacení jedinců na úkor většiny členů nebo pro jiné zneužívání družstva jednotlivci. Proto je vhodné zvolit na začátku schůze též důvěryhodné členy jako ověřovatele zápisu anebo na začátek příští členské schůze zařadit vždy bod „ověření zápisu z minulé členské schůze““ (Helešic, 2006).

Podle Dvořáka (2006) je záhadou, proč zákon vyžaduje protokolaci pouze těch nepřijatých námitek, jejichž členové požádali o zaprotokolování. Logickým způsobem by prý bylo protokolovat veškeré námitky členů bez výjimky.

3.1.4 Formy konání členské schůze

Ustavující členská schůze

Svolává ji svolavatel. Na ustavující schůzi musí být notář, který se řídí notářským řádem.

Ustavující schůze určuje:

- a) zapisovaný základní kapitál
- b) schvaluje stanovy
- c) volí představenstvo a kontrolní komisi

Na schůzi družstva jsou oprávněny hlasovat osoby, které podaly přihlášku do družstva. Před rozhodováním zvolí předsedajícího. Do jeho řízení řídí schůzi svolavatel. Ustavující schůze volí a přijímá usnesení většinou přítomných. Uchazeč o členství může vzít svou přihlášku zpět ihned po hlasování o stanovách, jestliže hlasoval proti jejich přijetí. Ustavující schůze družstva vede k založení, jestliže se na ní uchazeči o členství zavázali k členským vkladům dosahujícím stanovené částky zapisovaného základního kapitálu. Základní členský nebo vstupní vklad musí být splacen do 15 dnů od konání této schůze družstva určenému členu představenstva způsobem stanoveným schůzí (Pekárek, 2004).

Řádná členská schůze

Schází se ve lhůtách stanovených stanovami, nejméně však jednou za rok. Svolání musí být oznámeno způsobem určeným stanovami.²

U méně početných družstev dochází k častějšímu svolávání než jednou za rok. U malých družstev, kde vykonává členská schůze současně působnosti představenstva a

² Řádná členská schůze dle obchodního zákoníku [online] [cit. dne 2010-01-04]
Dostupné z WWW: <<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obchzak/cast2h2.aspx>>

kontrolní komise, se může ukázat potřeba svolávat ji třeba i jednou za měsíc nebo za dva měsíce (Helešic, 2006).

Dílčí členská schůze

Jsou praktické v těch typech družstev, kde je členská základna prostorově roztržena, např. členové družstva mají svá bydliště v Praze, Brně a Ostravě. V takovém případě je vhodné, aby se konaly 3 dílčí členské schůze.

Pak se hlasy sčítají odevzdané na všech dílčích členských schůzích dohromady (Dvořák, 2006).

Dílčí členská schůze musí mít vždy stejný pořad jednání a měly by se scházet zhruba ve stejnou dobu. Dále tato schůze nemůže rozhodovat o zániku družstva. Stanovy družstva mohou určit, že tyto schůze nemohou rozhodovat i v dalších otázkách. K jejich řešení se musí sejít členská schůze ve stejnou dobu a na stejném místě (Helešic, 2006).

Mimořádná členská schůze

V zákoně není nic o mimořádných schůzích.

Musí být svolána, požádá-li o to písemně alespoň 1/3 všech členů družstva, nebo pokud o to požádá kontrolní komise, i v dalších případech, požádá-li o to kontrolní komise³.

Náhradní zasedání členské schůze (NČS)

To vzniká, když svolaná ČS není schopna usnášení. Tzn., není přítomna zákonem nebo stanovami požadovaná většina členů. Její svolavatel je tedy povinen sepsat zápis, který je podkladem pro svolání schůze náhradní.

Na podkladě této skutečnosti vznikne představenstvu družstva povinnost svolat náhradní členskou schůzi, ta má být svolána novou písemnou pozvánkou, aby se její zasedání konalo do 3 týdnů ode dne, kdy se měl konat původně svolaná ČS.

Pozvánka na ni musí být odeslána nejpozději do 15 dnů ode dne, kdy se měla konat původně svolaná NČS, nejpozději však 10 dnů před konáním NČS.

³ Přednáška z družstevního práva pro JCU 2009

Účelem konání NČS je zejména zajistit, aby byly v družstvu rozhodnuty otázky, které nemůže řešit jiný orgán družstva a při jejich ponechání k rozhodnutí příští řádnou ČS by mohlo dojít ke škodám družstva nebo by se vstavilo sankcím.

Proto také může takové zasedání členské schůze platně rozhodovat za jakékoliv přítomnosti členů, tj. zejména i tehdy, když na ní není přítomna nadpoloviční většina členů (Helešic, 2009).

Dále má pravdu Helešic, který tvrdí, že NČS se nemůže konat např. o půl hodiny později, než byl stanoven začátek konání původně svolané ČS. Podle něj, by to totiž umožnilo snadné zneužití pravidla, že NČS může platně rozhodovat za jakékoliv účasti členů.

Shromáždění delegátů

Když není možné vzhledem k rozsahu družstva, resp. jeho členské základny svolávat klasickou členskou schůzi, mohou stanovy určit, že působnost členské schůze bude vykonávat shromáždění delegátů a to v rozsahu stanoveném stanovami. Zákonodárce zde zohledňuje potřeby zejména velkých bytových družstev.

Každý delegát se volí stejným počtem hlasů, přičemž stanovy mohou určit odchylky, jsou-li nutné vzhledem k organizačnímu uspořádání družstva (Dvořák, 2006).

Helešic (2006) to uvádí na příkladu: shromáždění delegátů může mít družstvo, které má třeba 4000 členů, ale nikoli družstvo o 100 členech. Zřídilo by prý tento orgán svými stanovami tak malé družstvo, bylo by takové ustanovení jeho stanov nutno považovat za neplatné, obcházel by se jím zákon, který dává přednost tomu, že nejvyšší orgán družstva tvoří shromáždění všech jeho členů.

3.2 Představenstvo

„Je statutárním orgánem, který řídí činnost družstva, plní usnesení členské schůze a odpovídá jí. Jménem družstva jedná předseda nebo místopředseda (není-li podle stanov jinak). Předsedu a místopředsedu volí představenstvo“ (Janků a kol., 2006).

Počet členů představenstva není zákonem vymezen, jakožto orgán pojmově kolektivní však musí mít vždy alespoň 3 členy. Ani maximální počet členů není vymezen, měly by to obsahovat stanovy (Dvořák, 2006). Oproti Dvořákovi, Pelikánová (1995) tvrdí, že 2 členové naprosto postačují.

Dále podle Dvořáka (2006) bývá ve stanovách řady družstev počet členů představenstva vymezen často používanou klauzulí „družstvo má 3 až 5 členů představenstva“ nebo „představenstvo má nejméně 5 členů“ s tím, že konkrétní počet stanoví členská schůze svým usnesením. Toto je prý naprosto nepřipustné, neboť zákon vyžaduje určitý počet členů a takováto klauzule stanov je tudíž neplatná pro neurčitost.

„Rejstříkové soudy běžně takové klauzule uznávají, a že se na výpisech z obchodního rejstříku u řady společností i družstev můžeme dočíst, že statutární orgán je složen nejméně ze 7 členů apod.“ (Dvořák, 2006)

3.2.1 Působnost představenstva

Lze jí vymezit přímo, obecně a pozitivně. Tzn., že činí právní úkony družstva ve všech věcech (Dvořák, 2006).

Působnost představenstva je dost široká. Dá se to rozdělit na úkoly, které má vůči členské schůzi, při zastupování družstva navenek, v oblasti řízení činnosti družstva včetně jeho administrativy, atd. (Helešic, 2006).

Ale i působnost představenstva je v některých případech omezená. Např. je-li na majetek družstva prohlášen konkurz, nesmí nakládat s majetkem připadajícím do konkurzní podstaty, to smí pouze konkurzní správce, dále je omezená, když družstvo vstupuje do likvidace (shodně Helešic, 2009, Dvořák, 2006).

Představenstvo rozhoduje většinou hlasů všech svých členů, pokud stanovy neurčují jinak. Přitom má každý člen vždy jeden hlas. Když dojde k rovnosti hlasů, tak rozhoduje hlas předsedajícího. Nemusí to být zrovna ale předseda, který rozhodne. Může to být i místopředseda nebo i jiný člen představenstva (shodně Dědič 2002, Dvořák 2006). Praxe se tomuto rozhodování příliš nepřiklání.

O době, co se na zasedání představenstva jedná, měl by být pořízen zápis, i když to ze zákona není nutností. Zápis musí podepsat předseda či jeho zástupce a samozřejmě také zapisovatel.

Zápis musí obsahovat:

- 1) den, měsíc a rok zasedání představenstva
- 2) místo a čas (počátek i konec)
- 3) projednané otázky a návrhy řešení
- 4) seznam přítomných členů (členové mají povinnost účastnit se schůzí, nemusí, když jim v tom brání závažné důvody, jako je např. nemoc)
- 5) obsah rozhodnutí představenstva
- 6) záznam, jak a kteří členové hlasovali
- 7) kdo zápis napsal, jméno a příjmení a podpis zapisovatele
- 8) jméno, příjmení a podpis předsedajícího schůze

3.2.2 Způsobilost k výkonu funkce

Smyslem přípustnosti členství je zajistit, aby se členem představenstva nemohly stát osoby právně či jinak nezpůsobilé k výkonu této činnosti.

Do orgánů družstva proto mohou být zvoleni jen členové družstva starší 18 let a zástupci právnických osob, které jsou členy družstva (Dědič, Kopáč, 1994).

Dále je způsobilá osoba, které splňuje tyto kritéria:

- 1) osoba splňující obecné podmínky
- 2) osoba, které je způsobilá k právním úkonům
- 3) bezúhonná
- 4) u které nenastala překážka provozování živnosti
- 5) není členem kontrolní komise téhož družstva
- 6) nevztahuje se na ni zákaz výkonu funkce

Kdyby osoba porušila byť jen jedno z výše uvedených kritérií během členství v představenstvu, tak tím dnem kdy jej poruší, ihned zanikne její členství v představenstvu (Dvořák, 2006).

3.2.3 Vznik a zánik funkce člena představenstva

Vznik: Funkce vzniká relevantními způsoby. Co se jednotlivých způsobů týče, jsou následující:

- a) v neexistujícím družstvu volí členy představenstva ustavující členská schůze
- b) nástup náhradníků na uvolněná místa (pokud se z jakýchkoliv důvodů uvolní místo)
- c) kooptací (tj. zvláštní způsob obsazení uvolněných míst v představenstvu, aniž by bylo nutno pokaždé, když někdo odpadne svolávat členskou schůzi)

K tomuto způsobu lze přistoupit, pokud ve stanovách není zapsán statut náhradníka.

- d) uprázdnění funkce členů představenstva (tzn., že družstvo musí zvolit nebo jmenovat ve lhůtě 3 měsíců ode dne uprázdnění funkce nové členy). (Dvořák, 2006)

3.2.4 Rozlišování mezi členstvím a funkcí v představenstvu družstva z hlediska obchodního zákoníku

Rozlišování lato sensu⁴ mezi členstvím a funkcí v představenstvu, které je obsaženo v obchodním zákoníku, funkcí rozumí jak funkci člena představenstva, tak i funkci předsedy představenstva. Z hlediska účelu zákonných ustanovení týkajících se obchodního rejstříku je třeba trvat na rozlišování stricto sensu⁵, které je promítnuto i do formulářových návrhů na zápis změn do obchodního rejstříku.

Při rozlišování mezi vznikem členství a vznikem funkce v představenstvu v stricto sensu žádná funkce toliko členům představenstva nevzniká, zvolením členskou schůzí jim vzniká jen členství v představenstvu. Ve formuláři je tudíž nutné vyplnit jen rubriku den vzniku členství. Je-li zvolen některý z členů představenstva předsedou představenstva, vznikla mu tím vedle členství navíc i funkce předsedy představenstva, a

⁴ Lato sensu = v širším smyslu

⁵ Stricto sensu = v užším, přísném smyslu slova

je proto třeba ve formuláři vyplnit u tohoto člena i rubriku den vzniku funkce (funkce předsedy).⁶

Zánik:

Funkce člena zaniká konsensuálně. Vždy však platí, že zaniká obligační vztah mezi družstvem a osobou, která funkci zastávala. Když je tento vztah právně perfektní, dochází k zániku funkce a konkrétní osoba přestává být členem představenstva.

Dále zaniká, když dojde k úmrtí člena představenstva, zánikem družstva bez právního nástupce a zánikem s právním nástupcem.

Dalšími způsoby jsou např. ODVOLÁNÍ – to bývá nejčastější způsob zániku funkce v praxi. Člen může být odvolán na vlastní žádost nebo z iniciativy třetí osoby. Aby odvolání bylo platné, musí se svolat členská schůze a ta musí přijmout rozhodnutí. Kdyby nedošlo ke svolání ČS, tak je odvolání neplatné.

ODSTOUPENÍ – někdy se používá i pojem rezignace. Nikdo nesmí být nucen do věcí, které jsou mu proti vůli. Člen, který podá rezignaci, nesmí podle zákona opustit družstvo hned, protože zákon určuje určitá omezující kritéria.

- 1) musí být podáno oznámení o rezignaci, nemusí mít písemnou podobu, ale je to praktičtější z právního hlediska
- 2) rezignace musí být oznámena orgánu, jehož je členem
- 3) funkce zaniká, když to projedná orgán, který ho do funkce zvolil. Musí to projednat do 3 měsíců, co se o odstoupení dozvěděl (Dvořák, 2006).

ÚPLYNUTÍ DODATEČNÉ 3. MĚSÍČNÍ LHŮTY PO SKONČENÍ FUNKČNÍHO OBDOBÍ – funkce člena nezaniká posledním dnem funkčního období, ale až tehdy, kdy uplyne daná tříměsíční lhůta. To daná osoba ve funkci ihned končí.

⁶ Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. 7 Cmo 108/2009 [online] scmbd.cz 4. 6. 2009 [cit. dne 2010-01-04] Dostupné z WWW : <<http://www.scmbd.cz/vybrana-judikatura-ve-vecech-druzstev-a-spolecenstvi#article>>

Dědič (2002) tvrdí, že kdyby byl v dané tříměsíční dodatečné lhůtě zvolen nový člen představenstva, pak ihned zaniká funkce členovi dosavadnímu. A nečeká se na uplynutí dané tříměsíční lhůty. Tomuto názoru je nakloněn i Dvořák (2006).

Naproti tomu Štenglová (2004) soudí, že funkce člena představenstva zanikne volbou nového člena, ale toto platí jen v tom případě, když bude zvolen plný počet členů nového představenstva.

3.2.5 Zákonná omezení členů představenstva

Tyto omezení jsou proto, aby členové nezneužívali své pozice v družstvu.

Zákaz konkurence: členové nesmějí být podnikateli ani členy statutárních a dozorčích orgánů právnických osob s podobným předmětem činnosti, pokud to nějakým způsobem neupravují stanovy (Dědič, Kopáč, 1994).

Dvořák (2006) také soudí, že členové představenstva nesmějí být členy statutárního ani dozorčího orgánu právnické osoby s obdobným předmětem činnosti.

Podle Dvořáka je zde ale třeba vycházet z povahy a okolností konkrétního případu a říká, že apriorní soudy tu nejsou na místě.

Pro pochopení uvedu příklad, který jsem si přečetla v Obchodním právu, které napsal Dvořák (2006). Když bude člen představenstva bytového družstva jednatelem s.r.o. zabývající se správou bytů, jedná se o zjevné porušení zákazu konkurence, pokud bude jednatelem s.r.o. zabývající se kosmetikou, zákaz tím není dotčen.

Stanovy si zákaz konkurence mohou buď rozšířit anebo úplně omezit. Úplné vyloučit, ale zákaz konkurence ze stanov nemohou, protože by došlo k porušení úpravy ve stanovách a úprava by byla neplatná pro obcházení účelu a smyslu zákona (shodně Římalová 2004, Dvořák, 2006).

Poruší-li povinná osoba zákaz konkurence, je družstvo oprávněno požadovat vydání prospěchu z obchodu, při kterém byl porušen právě tento zákaz. Práva družstva zanikají,

nebyla-li uplatněna u odpovědné osoby do 3 měsíců ode dne, kdy to družstvo zjistilo. Nejpozději však do 1 roku ode dne porušení zákazu konkurence.⁷

Konflikt zájmů: Dvořák (2006) soudí, že když družstvo nabývá nebo zcizuje majetek, jehož hodnota přesahuje 1/3 vlastního kapitálu v průběhu jednoho účetního období, vyžaduje se tím pádem souhlas kontrolní komise.

Za hlavní zde považuje ochránit družstvo před kriminálním jednáním představenstva. Sporné tady je, zda se podmínka souhlasu vztahuje na jednotlivou smlouvu anebo zda musí být souhlas k jakékoliv uzavřené smlouvě, která překročí limit 1/3 vlastního kapitálu za určité období. Proto se vyloženě přiklání k hornímu odstavci, který je podle něj správný.

3.3 Kontrolní komise

Je obligatorní orgán družstva, který má právo a povinnost kontrolovat veškerou činnost družstva (Helešic, 2006).

Ze zákona je nezávislá na všech ostatních orgánech družstva, za své činnosti odpovídá pouze členské schůzi. Musí mít nejméně 3 členy, její maximální počet členů není zákonem vymezen. Počet členů by měly v každém případě upravovat stanovy, kdyby došlo ke změně počtu členů v kontrolní komisi, musí se stanovy upravit (Dvořák, 2006).

KK⁸ se schází podle potřeby, nejméně však jednou za čtvrt roku. V čele komise stojí předseda, který musí být zvolen členy komise, dále musí být zvolen i předsedovo zástupce – místopředseda (obchodní právo, 1993).

⁷ Zákaz konkurence podle obchodního zákoníku. [online] E-pravo.cz 17. 12. 2001. [cit. dne 2009-10-23] Dostupné z WWW : < <http://www.epravo.cz/top/clanky/zakaz-konkurence-podle-obchodniho-zakoniku-15548.html>>

⁸ KK = kontrolní komise

3.3.1 Působnost kontrolní komise

Kontroluje veškerou činnost družstva. Má právo vstupovat do všech provozů družstva, nahlížet do jeho knih, dokladů, může prověřovat i funkčnost jeho strojů a zařízení (Helešic, 2006).

Smí však požadovat pouze ty údaje, které potřebuje k uskutečnění příslušných kontrol nebo revizí, nikoli tedy např. soukromé údaje o zaměstnancích (Helešic, 2009).

Při zjištění nedostatků musí KK upozornit představenstvo, které by mělo zjednat nápravu. Kdyby představenstvo náhradu nezjednálo, tak poslední možnost pro KK je předat zjištěné nedostatky členské schůzi. Když ani ČS neučiní nápravu, tak už KK nemá žádnou možnost, kde by náhradu zajistila (Dvořák, 2006).

Podle Helešice (2006) členská schůze musí o nedostatecích a nápravě rozhodnout s konečnou platností.

3.4 Předseda, ředitel, prokurista

3.4.1 Předseda

Je současně předsedou jeho představenstva, je volen představenstvem z řad jeho členů, tedy pokud stanovy družstva neurčují, že je volen členskou schůzí. Předseda řídí přípravu, svolávání, řízení jeho zasedání a zajišťování plnění jeho rozhodnutí. V době jeho nepřítomnosti ho zastupuje místopředseda družstva, případně další členové představenstva v pořadí určeném tímto orgánem (Helešic, 2006).

3.4.2 Ředitel družstva

Řídí jeho běžnou činnost. Družstvo je může zřídit v tom případě, že to určí stanovami. Ředitel nesmí být podnikatelem, členem statutárního orgánu, dozorčího orgánu právnické osoby s obdobným předmětem činnosti jaký má družstvo. Funkce ředitele se zřizuje ve velkých družstvech, která mají zpravidla té relativně početný administrativní aparát, který řediteli podléhá (Helešic, 2006).

Ředitel je jmenován a odvoláván představenstvem. Zákon nevyžaduje členství ředitele v družstvu, a to ani tehdy pokud je dle stanov členství podmíněno pracovním vztahem člena k družstvu. Ředitel je zde pojímán jakožto výkonný manažer, kterého si družstvo

zajistilo na řízení běžné činnosti družstva. Za výkon své práce odpovídá představenstvu (Dvořák, 2006).

3.4.3 Prokurista

Mělo by ho jmenovat představenstvo. Udělením prokury zmocní družstvo prokuristu ke všem právním úkonům, k nimž dochází při provozu podniku družstva, kromě oprávnění zavazovat a zatěžovat nemovitosti. Udělení prokury je účinné od jejího zápisu do obchodního rejstříku. Možnosti udělení prokury družstva prakticky nevyužívají (Helešic, 2006).

3.5 Orgány malého družstva

Pojem malé družstvo – podle obchodního zákoníku se jedná o družstvo, které má zákonem stanovený nízký počet členů.

Dříve bylo za malé družstvo považováno družstvo, které mělo do 30 členů (Čáp, Koníř, 1992).

Zákon rozeznává 2 formy malého družstva:

- 1) malé družstvo s počtem méně než 50 členů
- 2) malé družstvo s méně než 5 členy

Podle Dvořáka (2006) není z dikce zákona zřejmé, zda se tím rozumí družstvo s členstvím právnických i fyzických osob, anebo družstvo s členstvím pouze právnických osob. Dále je prý možné i družstvo s členstvím právnických a fyzických osob, pokud je členů méně než 5 a vysvětluje to tím, že z dikce zákona nelze odvodit opak.

Nový zákon také ukládá malému družstvu povinnost, aby, zvýší-li se počet jeho členů nad stanovený limit, změnilo své stanovy a ustavilo představenstvo a kontrolní komisi do tří měsíců ode dne, kdy změny v členské základně nastaly. Pokud by tak družstvo neučinilo, může je soud zrušit a nařídit jeho likvidaci (Helešic, 2009).

3.5.1 Družstvo s méně než 50 členy

Stanovy mohou určit, že působnost představenstva a kontrolní komise plní členská schůze. Statutárním orgánem je předseda, popř. další člen pověřený členskou schůzí.⁹

Podle Dvořáka (2006) je tato konstrukce ovšem nesmyslná. Je-li statutárním orgánem družstva předseda sám nebo spolu s dalším členem, pak z toho logicky plyne, že členská schůze nemůže vykonávat působnost statutárního orgánu-představenstva.

3.5.2 Družstvo s méně než 5 členy

Způsob rozhodování a statutární orgán by měly určovat jeho stanovy.

Helešic (2009) má za to, že i v těchto družstvech musí způsob rozhodování odpovídat družstevním zásadám, tj. zejména, že na rozhodování o všech důležitých otázkách družstva se mají podílet všichni jeho členové. Proto by prý i zde měla existovat členská schůze jako nejvyšší orgán. Ta by měla ze svého středu zvolit statutární orgán družstva-jednotlivce, který bude pověřen i jeho běžným řízením.

V praxi není však shody o tom, kdo je oprávněn podávat návrhy na zápis do obchodního rejstříku. Měl by to být statutární orgán, protože ten jedná jménem družstva (Římalová, 2004).

Naopak v evropském družstvu stanovy neřeší orgány malého družstva, pokud evropské družstvo má méně než 50 členů. V podstatě to není třeba, protože zde existuje možnost volby mezi monistickým a dualistickým systémem jeho orgánů. Zajímavé zde je, že při zvolení monistického systému orgánů může mít jeho správní orgán méně než 3 členy, pokud je upraveno zapojení zaměstnanců. Nebylo-li by zapojení upraveno, může mít správní orgán třeba jen 2 členy (Helešic, 2009).

⁹ Orgány družstva. [online] sagit.cz [cit. dne 2009-12-22]

Dostupné z WWW :

<http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=152&typ=r&levelid=ob_178.htm>

4 Analýza současné právní úpravy soustavy orgánů družstva

Právní úprava soustavy orgánů je upravena v obchodním zákoníku od §237 do §251. Vzhledem ke zvolenému tématu bakalářské práce jsou v následující části textu uvedeny pouze paragrafy týkající se problematiky právní úpravy soustavy orgánů družstva.

§237 vymezuje 3 základní orgány družstva. Ty představují: členská schůze, představenstvo a kontrolní komise.

Další orgány, které si mohou družstva zřídit sama, nechává zákonodárce na stanovách družstev. S ohledem na zaměření a různé potřeby orgánů družstev.

Související předpis: zákon č.87/1995 Sb.

§ 238 se zabývá jednáním orgánů. Zejména jestli mohou být voleny fyzické osoby a za jakých podmínek. Dále také tím, jaké povinnosti má právnická osoba, je-li členem družstva. Paragraf vymezuje, jaké podmínky musí být splněny, aby byla platná členská schůze, představenstvo a kontrolní komise.

Související předpis: §31 n. Občanský zákoník

§239 vymezuje svolávání a působnost členské schůze, dále v jakých případech se bude konat náhradní členská schůze, kdy členskou schůzi nahrazuje shromáždění delegátů. Stanovám družstva dovoluje konání dílčích schůzí, pokud si ji ve stanovách ustanoví.

Související předpis: §40 Občanský zákoník

§240 se zabývá hlasováním na členské schůzi. Podle tohoto paragrafu má při hlasování každý člen jeden hlas. Dovoluje však stanovám přiznat svým členům více než jeden hlas, které však nesmí použít, jedná-li se o splynutí, rozdělení nebo sloučení družstva, také o prodeji a jiných důležitých dispozicích, které se týkají majetku družstva.

Související předpis: §22 n. Občanský zákoník; zák. 87/1995 Sb.

§241 vymezuje zápis z konání členské schůze, který musí být pořízen vždy, a to kvůli průkaznosti členské schůze.

Související předpis: §80a Notářský řád

§242 dovoluje členům, kteří si nechají zaprotokolovat námitku na členské schůzi, podat návrh k soudu, aby vyslovil neplatnost usnesení členské schůze, došlo-li k porušení stanov družstva či usnesení bylo v rozporu s právními předpisy.

§243 vymezuje představenstvo družstva-zejména jeho rozhodování a jednání. Vymezuje i funkci předsedy.

Související předpis: zák. 87/1995 Sb.

§243a – jeho účinnost je platná od 1. 1. 2001 a opravňuje členy podat žalobu na náhradu škody, která se vztahuje proti členovi orgánu družstva, který škodu způsobil. To neplatí v případě, jestliže škodu vymáhalo představenstvo.

§244 patří kontrolní komisi. Zákonodárce vymezuje, že kontrolní komise je oprávněna kontrolovat všechnu činnost družstva a informace o hospodaření družstva si vymáhat u představenstva. Vždy se vyjadřuje k účetní závěrce a k rozdělení zisku družstva.

Související předpis: zák. 87/1995 Sb.

§245 vymezuje orgány malého družstva (viz kapitola 3.5. Orgány malého družstva)

§246 vymezuje funkční období členů v orgánech družstva. Délku období ponechává zákonodárce na stanovách, ale nesmí přesáhnout délku 5 let. Členové prvních orgánů naopak nesmějí přesáhnout období 3 let. Členové mohou být do funkcí opětovně voleni, to zakázáno není.

Související předpis: §8, §18, § 33, §33a a §33b Občanský zákoník

§247 vymezuje neslučitelnost funkcí. Zejména neslučitelnost člena představenstva a kontrolní komise. Další vymezení neslučitelnosti funkcí je pouze na stanovách družstva.

§248 vymezuje odstoupení člena z funkce. Člen má právo na odstoupení, ale je povinen to orgánu, ze kterého odstupuje oznámit a ten orgán musí jeho odstoupení projednat. Je-li náhradník, nastupuje do funkce dnem, kdy nabude účinnost odstupujícího člena.

§249 zákonodárce v tomto paragrafu upravuje zákaz konkurence, kdy členové představenstva a kontrolní komise družstva, prokuristé a ředitel nesmějí být členy statutárních orgánů ani podnikateli. Zároveň je družstvu dovoleno, aby si ve stanovách zákaz konkurence upravilo i jinak.

§250 upravuje hlasování v představenstvu a kontrolní komisi

§251 odpovědnost členů orgánů družstva-myslí se tím odpovědnost za škodu, za rozhodování člena, členové odpovídají družstvu za své chyby celým svým majetkem.

Související předpis: §505 až §507 Občanský zákoník

5 Analýza orgánů vybraných družstev

5.1 Stavební bytové družstvo České Budějovice

(dále jen „SBD“)

Jeho hlavním cílem je opatřovat si společnou činností a společnými prostředky byty, hospodařit s nimi a tak se podílet na upokožování svých bytových potřeb a tím i obecného zájmu.

Samotná činnost je založena na vlastnictví družstevních domů, bytů, objektů s nebytovými prostory (garáže), na správě a provozu bytů a na ostatním majetku družstva.

Předmětem činnosti je zajišťovat potřeby svým členům, které spočívají v organizování přípravy a provádění popř. zabezpečování výstavby bytů, rodinných domů a nebytových prostor, zajišťování správy, údržby, oprav, modernizací a rekonstrukci bytových a nebytových objektů, provádění dodávek tepla a teplé užitkové vody i jiným právnickým a fyzickým osobám.

Další předmět činnosti spočívá především v realitní činnosti a správě a údržbě nemovitostí ve vlastnictví jiných osob než členů družstva.

SBD má 8 882 členů bydlících a 382 členů nebydlících. V majetku má 6 237 bytů, z toho ve správě 6 100 a v cizí správě 137 bytů. Vlastní také 2 200 garáží.

Pro velká družstva jako je např. SBD jsou typické samosprávy, které jsou uvedeny níže.

5.1.1 Samospráva SBD České Budějovice

Samospráva SBD České Budějovice je organizační jednotkou družstva. Zřizuje, slučuje, rozděluje nebo zrušuje se rozhodnutím představenstva. To vymezí okruh její působnosti. Členové družstva jsou do jednotlivých samospráv přiřazováni podle rozsahu práv vyplývajících z jejich postavení a výše členských vkladů.

Podle rozsahu práv se zařazují samostatně členové-nájemci družstevních bytů a nebytových prostor-to je samospráva bydlících.

Členové, kterým nesvědčí právo nájmu k družstevnímu bytu nebo nebytovému prostoru a nejde o členy-vlastníky – je samospráva nebydlících.

Členové-vlastníci, kterým družstvo převedlo byt a nebytový prostor podle zvláštního zákona¹⁰ – to je samospráva vlastníků.

Členové-nájemci družstevních bytů a nebytových prostor spolu s členy-vlastníky bytů a nebytových prostor-to je společná samospráva členů nájemců a členů vlastníků

Úkolem samosprávy SBD České Budějovice je tedy aktivizovat členy a umožňovat jim přímou účast na společenské a hospodářské činnosti družstva.

Orgány družstva, které zajišťují činnost samosprávy, jsou členská schůze samosprávy a výbor samosprávy.

5.1.2 Členská schůze samosprávy

Dle stanov SBD České Budějovice je členská schůze samosprávy orgánem, ve kterém členové projednávají záležitosti v okruhu působnosti samosprávy a seznamují se s činností a celkovým stavem družstva. Členy samosprávy jsou všichni členové zařazení do okruhu její působnosti.

Členská schůze samosprávy zejména:

- rozhoduje o způsobu zajištění úkolů, které jí byly uloženy představenstvem v souladu s hlavními směry činnosti družstva,
- projednává návrh rozpočtu samosprávy v členění na jednotlivá střediska domovního hospodářství,
- projednává výsledky hospodaření jednotlivých středisek domovního hospodářství a ukládá výboru samosprávy úkoly k odstranění zjištěných nedostatků hospodaření,
- volí ze svého středu členy výboru samosprávy v počtu tři až sedm,

¹⁰ Zákon č. 72/1994 Sb. O vlastnictví bytů ve znění násl. novel

- projednává a schvaluje zprávy výboru samosprávy o jeho činnosti,
- volí delegáty a jejich náhradníky na shromáždění delegátů v počtu stanoveném podle stanov,
- projednává zprávy delegátů o výkonu jejich funkce na shromáždění delegátů,
- rozhoduje o příp. odchýlném způsobu úhrady drobných oprav v bytě a úhrad nákladů spojených s běžnou údržbou bytů,
- dává souhlas ke změně charakteru užívání společných prostor domu a k uzavření nájemní smlouvy, týkající se tohoto prostoru, stejně jako k nebytovým prostorům pronajímaných podle zvláštních předpisů.

Členská schůze samosprávy je svolávána podle potřeby, když ji svolá výbor samosprávy, nejméně však jednou do roka. O svolání členské schůze samosprávy a o pořadu jednání musí být členové samosprávy uvědomeni nejméně osm dnů před jejím konáním. Písemnou pozvánku může nahradit písemné oznámení, vyvěšené na oznamovacích tabulích, ve všech domech v okruhu působnosti samosprávy.

5.1.3 Výbor samosprávy

Dle stanov SBD České Budějovice výbor samosprávy za svou činnost odpovídá členské schůzi samosprávy a je povinen řídit se jejími usneseními. Výbor má nejméně 3 členy. Počet členů výboru stanoví členská schůze samosprávy před zahájením voleb. Volí se ze členů samosprávy tak, aby nebyli mezi sebou členové manželé, příbuznými v řadě přímé nebo sourozenci.

Výbor samosprávy zejména:

- plní úkoly na úseku předmětu činnosti družstva v okruhu působnosti samosprávy,
- sleduje technický stav objektů středisek domovního hospodářství, upozorňuje družstvo na nutnost provedení oprav, údržby a investic; spolupracuje a spolurozhoduje při jejich zajišťování v procesu přípravy, realizace a vyhodnocení podle vnitrodružstevních předpisů za což ve stejném rozsahu i spoluzodpovídá,

- stará se o zvyšování kultury bydlení, opravy okolí objektů středisek domovního hospodářství a o ochranu životního prostředí v okruhu působnosti samosprávy,
- dbá na dodržování domovního řádu a zásad slušnosti mezi členy užívajícími družstevní majetek v okruhu působnosti samosprávy,
- podle pokynů představenstva sestavuje návrh plánu údržby a oprav v členění na jednotlivá střediska domovního hospodářství a po jeho projednání členskou schůzí samosprávy jej předkládá představenstvu,
- zajišťuje plnění rozpočtu jednotlivých středisek domovního hospodářství, pečuje o správnost prvotních účetních a jiných dokladů a předává je družstvu k dalšímu zpracování,
- podle místních podmínek kontroluje správnost vyúčtování nákladů vynaložených družstvem na zajištění služeb, jejichž poskytování je s užíváním družstevního bytu nebo místnosti nesloužící k bydlení spojeno,
- průběžně kontroluje tvorbu a čerpání dlouhodobých záloh na opravy a dodatečné investice jednotlivých středisek domovního hospodářství,
- seznamuje členskou schůzi samosprávy s výsledky hospodaření jednotlivých středisek domovního hospodářství s ročním vyúčtováním nájemného za užívání družstevních bytů a nebytových prostor a úhrad za plnění poskytovaná s užíváním bytu,
- navrhuje představenstvu přidělení bytu mimo pořadník,
- projednává návrhy představenstva na vyloučení člena z družstva a oznamuje mu své stanovisko,
- informuje představenstvo o činnosti a stavu samosprávy,
- podává členské schůzi samosprávy průběžné zprávy o své činnosti a stavu samosprávy a seznamuje ji s činností a celkovým stavem družstva, na výzvu družstva se vyjadřuje ke smlouvám o přenechání družstevního bytu nebo nebytového prostoru do nájmu na určitou dobu.

V družstvu neexistuje členská schůze jako nejvyšší orgán družstva. Vzhledem k vysokému počtu členů družstva je členská schůze nahrazena shromážděním delegátů. Členská schůze by byla neusnášení schopná, kvůli tomu, že by se nesešel potřebný

počet členů a také by to z kapacitních důvodů nebylo vhodné. Museli by si pronajmout např. celé kongresové centrum.

5.1.4 Shromáždění delegátů

Shromáždění delegátů je v tomto družstvu nejvyšším orgánem družstva, kde uplatňují členové své právo řídit záležitosti družstva, kontrolovat činnost družstva a jeho orgánů. Delegáty si volí členové družstva podle klíče stanoveného pro volby delegátů. Volí se na 5 let a mění se v případě, pokud některý ze členů z delegátů vystoupí. Proto se také musí volit náhradní delegát, který má náhradní delegační lístek. Notář musí zkontrolovat a potvrdit, zda delegáti byli řádně zvoleni pro jednání. Zajímavé je, že Obchodní zákoník se o náhradnících zvolených delegátů nezmiňuje.

Přibližně na sto členů družstva připadá jeden delegát a při hlasování má 1 hlas. Jednání shromáždění delegátů družstva svolává představenstvo podle potřeby, nejméně však jednou ročně. Je svoláváno písemnou pozvánkou, která obsahuje datum, hodinu a místo jejího konání a pořad jednání. Pozvánka se odesílá poštou všem delegátům na adresu jejich bydliště alespoň osm dní před datem konání shromáždění delegátů. Pozvánku lze namísto zaslání poštou doručit osobně na jejich adresu v téže lhůtě, osobní doručení musí být potvrzeno podpisem delegáta. Na shromáždění musí být pozváni všichni zvolení delegáti. Členové představenstva a kontrolní komise se shromáždění delegátů účastní pouze z titulu své funkce a mají při jednání jen hlas poradní. Pokud však tedy nebyli zároveň zvoleni za delegáty.

Do výlučné působnosti delegátů dle stanov patří:

- přijímat a měnit stanovy, jednací a volební řád,
- volí a odvolává členy představenstva a kontrolní komise v počtu a způsobem, který sami určí,
- má právo volit podle potřeby své pracovní orgány tj. komise – mandátovou¹¹, návrhovou, volební a ověřovatele zápisu,

¹¹ Kontroluje na shromáždění delegátů delegační lístky zvolených delegátů, podle zápisů samospráv, kde byli delegáti zvoleni. Také před hlasováním o usnesení oznamuje počet přítomných delegátů.

- projednávat a schvalovat zprávy představenstva a kontrolní komise o činnosti družstva,
- rozhodovat o základních otázkách koncepce rozvoje, schvalovat zásady hospodaření, řádnou účetní závěrku a rozhodovat o tom, jak se naloží se ziskem a uhradí případná ztráta,
- schvaluje statuty fondů¹²,
- rozhoduje o výši a změnách zapisovaného základního kapitálu,
- stanovuje výši úhrad za úkony družstva prováděné z podnětu nebo ve prospěch jednotlivého člena družstva,
- má právo stanovovat výši uhrazovací povinnosti v případě ztráty družstva,
- rozhoduje o odvoláních proti usnesení představenstva,
- rozhoduje o splnutí, sloučení, rozdělení, přeměně a o jiném zrušení družstva nebo o změně právní formy, stanovuje zásady pro stanovení záloh nájemného, záloh na plnění poskytovaná s užíváním bytů a nebytových prostor, záloh na náklady spojené s provozem domu nebo nebytového prostoru, jejich vyúčtování a způsob placení,
- má také právo rozhodovat o významných majetkových dispozicích,
- rozhoduje o prodeji nebo jiných majetkových dispozicích s nemovitostmi, ve kterých jsou byty, nebo s byty; takové rozhodnutí může shromáždění delegátů přijmout jen po předchozím písemném souhlasu většiny členů družstva, kteří jsou nájemci v nemovitosti, které se rozhodování týká; to neplatí, jestliže družstvu vznikla povinnost převést byt nebo nebytový prostor do vlastnictví člena, který je nájemcem.

Pokud není shromáždění delegátů schopno se usnášet z důvodu malé účasti delegátů na shromáždění, svolává představenstvo náhradní shromáždění delegátů.

V tomto družstvu nebylo dosud zapotřebí, aby se svolávalo náhradní shromáždění delegátů. Konalo se pouze jednou a to bylo ještě za minulého režimu. Ale i přesto s tím stanovy stavebního bytového družstva počítají.

¹² Statut znamená, k čemu je fond určen. Např. fond členských podílů.

Naproti tomu se vůbec nekonají dílčí shromáždění delegátů, které nejsou upraveny ani ve stanovách. Podle předsedy družstva se jedná o velmi zatěžující a časově náročnou záležitost, protože by se zde muselo projednat úplně vše, co se projednává na shromáždění delegátů a to by bylo z hlediska časového vytížení všech delegátů neefektivní.

5.1.5 Představenstvo

Stavební bytové družstvo České Budějovice má 13 členů představenstva. Členy představenstva tvoří dobrovolní volení funkcionáři a volí je shromáždění delegátů, jako nejvyšší orgán podle volebního řádu, který si delegáti zvolí. Jsou voleni na období 5 let. Volby probíhají podle již zmiňovaného volebního řádu, který obvykle respektuje územní rozložení družstva tak, aby byly adekvátně zastoupeny lokality, případně ucelené městské části. Výhodou je znalost místních poměrů za svůj volební obvod a jednodušší styk mezi orgánem a členy družstva.

Slabinou je menší zájem o výkon této funkce vzhledem k vysoké odpovědnosti, kdy člen orgánu odpovídá za případně způsobenou škodu celým svým majetkem.

Představenstvo řídí činnost družstva a odpovídá za ni shromáždění delegátů. Schází se podle potřeby, zpravidla jednou za měsíc. Schůzi představenstva se mohou zúčastnit s hlasem poradním pověření členové kontrolní komise.

Představenstvo má právo jednat jménem družstva navenek ve všech oblastech. Jménem představenstva jedná předseda družstva. V době jeho nepřítomnosti nebo zaneprázdnění jedná jménem představenstva místopředseda. Představenstvo může na základě písemné plné moci pověřit zastupováním družstva i jiné občany a organizace.

Vymezení působnosti představenstva dle stanov:

- a) rozhoduje o hlavních směrech činnosti družstva, o zřízení, sloučení, rozdělení nebo zrušení samospráv a vymezuje okruh jejich působnosti,
- b) zajišťuje sestavení a schvaluje hospodářský plán družstva,

- c) zajišťuje zpracování řádné účetní závěrky a hodnotí výsledky činnosti družstva a předkládá je shromáždění delegátů ke schválení spolu s návrhy na použití zisku nebo způsobu úhrady ztráty,
- d) projednává zprávy kontrolní komise a zprávy kontrol provedených jinými orgány, schvaluje a zajišťuje opatření k odstranění zjištěných nedostatků,
- e) schvaluje pořadníky pro přidělování bytů a místností nesloužících k bydlení,
- f) stanovuje výši dalšího členského vkladu při dalším přidělení družstevního bytu,
- g) určuje výši a splatnost zálohových členských podílů, popř. zvýšení stanovených záloh a schvaluje vyúčtování členských podílů,
- h) rozhoduje o odvolání proti rozhodnutí předsedy družstva,
- i) rozhoduje o vyloučení z družstva,
- j) vydává organizační řád, jakož i jiné řády družstva a vnitrodružstevní předpisy,
- k) rozhoduje o žádosti na svolání mimořádně valné hromady členských družstev Svazu českých a moravských bytových družstev /SČMBD/,
- l) určuje volební obvody delegátů a stanovuje jejich počet na nejbližší volební období i podmínky jejich volby, přičemž nemusí vycházet z pravidla, že každý z delegátů se volí stejným počtem hlasů, pokud je to nutné vzhledem k organizačnímu a geografickému upořádání družstva,
- m) dále volí a vysílá delegáta družstva na konferenci SČMBD s mandátem být volen do orgánů svazu.

Schůzi představenstva svolává předseda a přísluší mu organizovat a řídit jednání a práci představenstva, rozhodovat o bytových otázkách a řídit běžnou činnost družstva.

V okruhu rozhodování o bytových otázkách předseda dle stanov:

- a) přiděluje podle schválených pořadníků členům družstevní byty, nebytové prostory,
- b) mimo pořadník přiděluje byty určené ke stabilizaci, tzn. na základě smlouvy o zajištění výstavby bytů a spolupráci při přidělování těchto bytů,
- c) rozhoduje o změně nebo zrušení rozhodnutí o přidělení bytu,
- d) rozhoduje o rozsahu příslušenství družstevního bytu (nebytového prostoru) a o výši, nájemného a úhradě za plnění poskytovaná s užíváním bytu (nebytového prostoru),

- e) dává souhlas ke smlouvě o podnájmu bytu a k dohodám o výměně bytu,
- f) uděluje souhlas k vzájemnému převodu části členských práv a povinností mezi členy téhož družstva,
- g) uzavírá se členem – nájemcem družstevního bytu dohodu o zániku nájmu družstevního bytu a uzavírá smlouvy o přenechání družstevního bytu do nájmu, na určitou dobu.

O žádosti členů musí předseda rozhodnout nejdéle to 30 dnů od jejich podání. Musí také pravidelnými zprávami informovat představenstvo o své činnosti.

V okruhu řízení běžné činnosti družstva-pokud je předseda pracovníkem družstva, tak řídí jeho činnost v postavení vedoucího organizace, tzn. ve smyslu pracovně-právních a ostatních obecně závazných právních předpisů. Kdyby nebyl předseda pracovníkem družstva, řídí běžnou činnost družstva pracovník určený organizačním řádem. Tím pracovníkem může být teoreticky kdokoli, ale prakticky by se ustanovil ředitel družstva.

5.1.6 Kontrolní komise

(dále jen „KK“)

KK má 7 členů a náhradníky v počtu zvoleném shromážděním delegátů. Schází se podle potřeby, nejméně však jednou za dva měsíce. Jedná se o „laický“ orgán, který se sice skládá z odborníků, ale jedná se pouze o dobrovolnou práci. Pole působnosti je velice malé, protože KK nemá rozhodovací pravomoc, pouze doporučuje. KK musí prověřit účetní závěrku družstva, výsledky hospodaření a návrhy pro nejvyšší orgány. Pokud by došlo k utvoření zisku, navrhuje jeho rozdělení a jeho efektivní využití. Pokud je vykázán jako hospodářský výsledek ztráta, zjišťuje se, proč k ní došlo, zda vznikla ze zanedbání nebo ze závažnějších důvodů. Dále prověřuje stížnosti členů na funkcionáře, na aparát družstva, na výbor samosprávy a také na pracovníky. V podstatě může kontrolovat veškerou činnost družstva.

Členové KK musí zachovávat mlčenlivost, ke které se zavazují. I oni se prověřují, z důvodu přístupu do členské evidence, kde jsou uvedena velice citlivá data.

Pokud se zjistí, že mlčenlivost nebyla dodržena, jsou trestně odpovědní a v orgánu jejich činnost končí.

KK může přebírat vedení představenstva, pokud by bylo nečinné.

5.1.7 Další orgány dle stanov družstva

Pomocné nebo-li poradní orgány podle oblastí, která má družstvo v činnosti jsou ekonomická, technická a bytová komise. Ty posuzují požadavky členů a doporučují představenstvu k rozhodnutí s určitým závěrem. Nemají rozhodovací pravomoc a nemohou nahrazovat orgán, který jej ustanovil, což je představenstvo.

Jejich členové jsou zpravidla odborníci ve svých profesích, stavaři, statici, architekti, projektanti, účetní, ekonomové. Dlužno dodat, že zpravidla se jedná o důchodce.

Ekonomická komise se průběžně zabývá hospodařením družstva, zajišťuje financování oprav a stavy fondů-zejména fondu oprav, navrhuje směrnice týkající se vyúčtování.

Technická komise provádí výběrová řízení na stavební práce většího rozsahu, projednává žádosti členů o stavebních úpravách v bytech a zajišťuje údržbu.

Bytová komise sestavuje a projednává pořádník na přidělení bytů, přihlášky nových členů a žádosti členů o členských záležitostech.

Obvodové komise – tvoří jej předsedové samospráv příslušného územního uskupení-městská čtvrť nebo druh spravovaných prostorů, např. garáže. Obvodová komise není výkonný orgán, je to prostředek, jak přenést informace na členy najednou. Scházejí se dvakrát a i vícekrát ročně. V podstatě slouží k přenášení metodiky. To znamená, že když vyjde nový zákon, vyhláška, tak komise informuje členy prostřednictvím následné členské schůze samospráv, o nových právních předpisech, týkající se bydlení. Také se tímto způsobem zpětně předávají zkušenosti ze samospráv.

5.2 Družstvo vlastníků bytů Hluboká nad Vltavou

Toto družstvo vzniklo odkoupením bytového domu od městského úřadu Hluboká v roce 1993, kdy se město zbavovalo bytů. Na tento akt se připravili tím, že založili přípravný výbor.

Družstvo má v majetku 32 bytů a 60 členů, které tvoří ze 2/3 starší členové a z 1/3 mladší členové, kteří jsou v produktivním věku s malými dětmi.

Družstvo jako právní subjekt má vlastní stanovy a zvolené orgány družstva podle Obchodního zákoníku. O správu domu a jeho chod se stará najatá osoba, za úplatu.

Finanční prostředky na správu jsou vybírány měsíčně a putují do fondu oprav. Částka do fondu oprav se určuje podle velikosti bytu. Tyto peníze jsou používány např. na opravy budovy, výměnu oken, výtahy. Vnitřní opravy si každý člen musí hradit sám.

Jelikož se jedná o malé družstvo, není zapotřebí samospráv, jako je tomu u velkých bytových družstev. Statutárním orgánem je předseda družstva, dále tvoří členskou schůzi a kontrolní komisi.

5.2.1 Předseda

Předseda je statutární orgán, který má zodpovědnost za celý chod družstva a zodpovídá také za jeho hospodaření.

Nevykonává nic nad rámec působnosti Obchodního zákoníku, a to z důvodů obav členů, že jakékoliv dodatečné ustanovení, které se nyní zdá potřebné, může zanedlouho přestat vyhovovat a navíc by mohlo být zneužitelné. Stanovy tedy obsahují jen důležitá, nejjednodušší a pružná ustanovení, která umožňují efektivní řízení družstva.

Předseda má 2 pověřené členy, kteří ho zastupují v době nepřítomnosti a společně s ním tvoří výbor družstva. Obě pověřené osoby mají samozřejmě podpisové právo z pohledu ekonomických a účetních činností.

5.2.2 Členská schůze

Tento orgán schvaluje rozpočet, větší investiční akce, výši poplatků do fondu oprav a také přijímá nové členy. Za každý byt může na členské schůzi hlasovat jen jeden člen, tzn. co byt to jeden hlas.

Svolávána je 4 x do roka. Pokud se vyskytnou mimořádné a důležité situace je svolána mimořádná schůze.

Členské schůzi se zodpovídá předseda, který jí musí předkládat zprávy o vykonané činnosti.

5.2.3 Kontrolní komise

(dále jen „KK“)

Tvoří ji 2 členové, kteří mají potřebné vzdělání (zpravidla účetnictví) k výkonu této funkce. Jejich náplní je kontrolovat účetnictví, které jim jednou za rok předkládá správkyňe.

V takto malém družstvu je snadné kontrolovat jeho hospodaření a nedochází zde k závažnějším nepředvídatelným událostem.

Opravy a větší investiční akce lze dlouhodobě plánovat a čerpat na ně peněžní prostředky z fondu oprav. Peněžní prostředky se čerpají do nulového stavu, nedochází tedy ke tvorbě ztráty.

5.3 Výrobní družstvo JIHOKOV

Sídlem družstva je město České Budějovice. Základním předmětem podnikání je tuzemská i zahraniční výrobní a obchodní činnost se spotřebním, průmyslovým i jiným zbožím. Strojírenská výroba, kovodělná výroba, výroba z plastických hmot, nožířství, zhotovování klíčů, rytecké práce, opravy sportovních potřeb, koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej, zámečnictví, klempířství, jemná mechanika, opravy

nástrojů a zdravotnických potřeb, pronájem odstavné plochy pro parkování motorových vozidel, kovoobráběčství a nástrojařství, pasířství, pronájem a půjčování věcí movitých. Družstvo má 16 členů, ale ve stanovách nemá uvedeno, že je malé družstvo.

5.3.1 Členská schůze

Je nejvyšším orgánem družstva, který se skládá ze 16 členů. Hlasování na schůzi je podle výše složeného základního a dalšího členského podílu. S výjimkou hlasování o věcech, uvedených v §239 odst. 4 písm. a) g) h), kde je uvedeno, kdy musí mít člen pouze 1 hlas.

Je svolávána přesně podle obchodního zákoníku. Kdyby se tak nestalo a došlo k porušení zákona, mohli by ostatní členové platnost schůze a jejích výsledků napadnout.

Svolávání je jednoduché, členové totiž sídlí na provozovnách, nebo na centrále, kde se nachází vedení. Stačí tedy jen zveřejnit pozvánky ve výše zmiňovaných prostorách, nejméně však tři dny předem, aby se s ní mohli seznámit všichni členové včas.

Pozvánka musí obsahovat údaje o navrženém pořadu jednání, o době a místě konání této členské schůze. V případě, že člen družstva není na pracovišti přítomen, musí mu být pozvánka doručena do místa trvalého bydliště.

Dojde-li k porušení pořadu jednání je schůze neplatná, pokud se tedy příslušná změna neprojedná hned na začátku schůze a pořad se nepozmění.

Člen má právo si na členské schůzi nechat zaprotokolovat námitku, že došlo k porušení pořadu jednání. Kdyby to chtěl člen napadnout, tak má lhůtu 30 dní. Představenstvo to musí projednat a odpovědět členovi, který námitku podal.

Člověk, který není členem družstva, by si mohl říct, že protokolování námitek na členské schůzi je zbytečnost. Opak je však pravdou.

V JIHOKOVU došlo po členské schůzi k akci pěti lidí, kteří chtěli ovládnout celé družstvo. Protože družstvo mělo ve stanovách uvedeno, že každý člen může do družstva

vložit další členský vklad, na jehož základě může získat vyšší počet hlasů pro hlasování na členské schůzi. Ve spolupráci s pokladní zpětně přepsali pokladní knihu, v níž uvedli nepravdivé vysoké vklady s datem před konáním členské schůze. Tyto vysoké vklady by jim při uplatnění na členské schůzi zaručovali rozhodující většinu hlasů. Tyto údajné vklady však na schůzi neuplatnili a teprve tři dny po konání volební členské schůze požádali představenstvo družstva o jejich legalizaci. Představenstvo družstva jejich legalizaci odmítlo a nařídilo prověrku všech účetních dokladů.

Výše uvedených pět osob svolalo mimořádnou členskou schůzi, předem si vybrali i členy do orgánů družstva. Jelikož ale nedodržovali program schůze, tak stávající předseda neustále podával námitky a v souvislosti s tím žádal i o jejich zaprotokolování.

Tímto postupem předseda narušil chod schůze, znervóznil iniciátory schůze, kteří začali stále více chybovat v řízení schůze, a schůze byla z toho důvodu předčasně skončena a byla neplatná.

Následně proto předalo těchto pět členů k okresnímu soudu žádost o rozhodnutí neplatnosti řádné členské schůze, pro nepřijetí a neuznání jejich dalších vkladů, o jejichž existenci však členskou schůzi neinformovali.

Spor se táhl nesmyslně 2 roky. Teprve Vrchní soud v Praze rozhodl definitivně ve prospěch řádně zvoleného vedení družstva.

Z toho je patrné, že je důležité program schůze zachovat, jak nařizuje zákon. Kdyby program dodrželi, tak je dost pravděpodobné, že by soud vyhráli.

Bylo to spíše o připravenosti a znalosti stanov předsedy družstva a celého řádně zvoleného vedení družstva.

Osoby, které takto hrubým a podvodným způsobem narušily řádný chod družstva, obdržely výpověď z pracovního poměru a bylo ukončeno i jejich členství v družstvu.

5.3.2 Představenstvo

Je statutárním orgánem družstva a skládá se ze tří členů, včetně předsedy a místopředsedy, volených členskou schůzí. Schází se minimálně jednou za čtvrtletí. Představenstvo svolává předseda, který také řídí jeho jednání.

V případech, kdy je rozhodování vyhrazeno představenstvu a právní předpisy stanoví pro právní úkon písemnou formu, podepisují za družstvo vždy dva členové představenstva, z nichž jeden musí být samozřejmě předseda a v jeho nepřítomnosti místopředseda družstva.

Představenstvu v JIHOKOVU přísluší zejména:

- rozhodovat a schvalovat předpisy a zásady vnitropodnikového řízení a vnitropodnikové hmotné zainteresovanost, rozhodovat zásadní personální opatření,
- schvalovat organizační řád a vnitřní mzdové předpisy,
- rozhodovat o majetku družstva včetně pronájmů nebytových prostor a nakládání s ním do výše 1 milion korun,
- projednávat rozdělení hospodářských výsledků družstva a předkládat příslušné návrhy členské schůzi,
- projednávat výsledky kontrol vykonaných kontrolní komisí a výsledky revizí hospodaření družstva a přijímat opatření k odstranění zjištěných nedostatků,
- svolávat členskou schůzi a připravovat její jednání,
- schvaluje ceníky,
- předkládat návrhy změn a doplňků obchodního rejstříku.

5.3.3 Kontrolní komise

Tvoří ji tři členové. Zodpovědní jsou členské schůzi. Představenstvo má právo je požádat o kontrolu, ale nesmí jim to nikdy nařídit. Kromě kontroly veškeré činnosti družstva, může zasahovat i na členské schůzi, když by bylo cokoliv porušeno.

Paradoxem je, že kontroloři v tomto družstvu nemají potřebné vzdělání, aby spouště věcí, které mají kontrolovat, dobře rozuměli. V podstatě tedy kontrolují jen to, na co stačí.

Jelikož do kontrolní komise může být zvolen pouze člen, záleží tedy na úrovni vzdělání členů kontrolní komise.

Nakonec s nimi musí spolupracovat někdo z vedení družstva, aby komise mohla vypracovat zápis o prováděných kontrolách, který musí být předložen členské schůzi ke schválení.

5.3.4 Další orgány dle stanov družstva

Komise sociální

V družstvu není založena odborová organizace, ale její činnost je nahrazena existencí komise sociální (dříve komisi POČ-péče o členy). Tato sociální komise má tři členy. Je poradním orgánem ostatních orgánů družstva v otázkách pracovních a sociálních podmínek zaměstnanců a členů družstva. Odpovídá za svou činnost členské schůzi. Představenstvo je podle stanov družstva povinno bez zbytečného odkladu oznamovat komisi všechny skutečnosti, které mohou mít závažné důsledky pro pracovní a sociální podmínky zaměstnanců a členů, vyžadovat si od ní stanoviska a projednávat veškeré návrhy, které představenstvu v těchto záležitostech komise předloží. O své činnosti za uplynulé roční období je komise povinna podat zprávu členské schůzi. Komise sociální se schází podle potřeby, nejméně jednou za tři měsíce. Její jednání organizuje a řídí předseda komise. V době nepřítomnosti zastupuje předsedu komise místopředseda.

Ani před transformací nepracovala v družstvu odborová organizace a její funkci zde plnila komise POČ. Tato komise svým způsobem zdvojovala činnost představenstva, bez pravomocí, které podle zákona a stanov náleží pouze představenstvu družstva. Do obou složek byli voleni zástupci členů, kteří byli zároveň zaměstnanci, protože členem družstva mohl být pouze zaměstnanec družstva.

Po transformaci družstva byla komise POČ zrušena a nahrazena komisí sociální. Důvodem bylo to, že v družstvu může být zaměstnán i občan, který není členem družstva a tak komise sociální musí zastupovat všechny zaměstnance i členy družstva.

5.4 Zemědělské obchodní družstvo Olešník

(dále jen „ZOD“)

Toto družstvo bylo založeno za účelem společného podnikání, správy majetku svěřeného mu jeho členy, za účelem jeho efektivního využívání a zajištění hospodářských, sociálních a jiných potřeb členů.

Předmětem podnikání je zemědělství, včetně prodeje nezpracovaných zemědělských výrobků za účelem zpracování nebo dalšího prodeje, pronájem půdy a zemědělského majetku k půdě náležejícího, opravy pracovních strojů, výroba strojů a zařízení pro určitá hospodářská odvětví, truhlářství, atd. Družstvo tvoří 218 členů, kteří jsou zpravidla zaměstnanci družstva, obyvatelé obce Olešník a okolních vesnic.

5.4.1 Členská schůze

Stanovy jsou tvořeny přesně v souladu s Obchodním zákoníkem. Členská schůze je tedy nejvyšším orgánem ZOD a účast na členské schůzi je právem i povinností každého člena. Svolává ji představenstvo nejméně jeden týden před jejím konáním, způsobem v místě obvyklým. Zpravidla písemnými pozvánkami, které doručí každému členovi.

Působnost členské schůze v ZOD je totožná s působností, která je uvedena v Obchodním zákoníku a řešerši této práce (viz kapitola 3.1. Členská schůze).

Rozhoduje-li členská schůze o doplňování a měnění stanov, o splynutí, sloučení, rozdělení a o jiném zrušení družstva nebo o změně právní formy družstva, o prodeji nebo nájmu podniku a o jiných významných majetkových dispozicích, má každý člen jeden hlas.

Při hlasování v dalších záležitostech družstva (jako je např. rozhodování o rozdělení a užití zisku a úhrady ztráty, rozhodování o snížení nebo zvýšení zapisovaného základního kapitálu, atd.) má každý člen tolik hlasů, kolik činí jeho celkový vklad dle těchto majetkových pásem:

Tabulka č. 1 – Majetková pásma

Majetkové pásmo	Počet hlasů
30 000 Kč až 100 000 Kč	1 hlas
100 000 Kč až 200 000 Kč	2 hlasy
200 000 Kč až 400 000 Kč	3 hlasy
400 000 Kč až 800 000 Kč	4 hlasy
800 000 Kč až 1 milion Kč	5 hlasů
Nad 1 milion Kč	6 hlasů

Zdroj: Stanovy ZOD Olešník 2010

Takto zvolené hlasy jsou však v rozporu s druhým družstevním principem. Jedná se o princip demokratického řízení, který říká, že všichni členové by měli mít stejné hlasovací právo.

Není to však v rozporu s Obchodním zákoníkem, ten vše nechává na stanovách družstva.

5.4.2 Představenstvo

ZOD má 5 členů představenstva a schází se podle potřeby, nejméně však 6x ročně. Tento statutární orgán je volen veřejně, pokud by členská schůze nerozhodla jinak. Právní úkony a jednání za představenstvo činí předseda, který také podepisuje dokumenty společně s jedním členem představenstva. V nepřítomnosti předsedy je nutný podpis místopředsedy.

Jednání představenstva se též pravidelně zúčastňuje předseda kontrolní komise. Členům, kteří působí v představenstvu, náleží náhrada nutných výdajů za zasedání představenstva a jednotná odměna. O výši odměny rozhoduje členská schůze.

5.4.3 Předseda

Předseda je volen členskou schůzí. Organizuje a řídí běžnou činnost družstva, protože v družstvu nebyl jmenován ředitel kvůli malému administrativnímu aparátu.

V ZOD má tyto pravomoci: po dobu své nepřítomnosti jmenuje svého zástupce, jmenuje a odvolává vedoucí zaměstnance družstva, vystupuje jménem družstva navenek, přijímá zaměstnance družstva do pracovního poměru, z tohoto poměru je vypovídá a podepisuje dohody o jeho ukončení, v rámci řídicí a organizační činnosti vydává příkazy předsedy závazné pro všechny zaměstnance družstva, vydává rozhodnutí o náhradách způsobených škod a o opatřeních podle pracovního a organizačního řádu, včetně opatření týkajících se porušení pracovní kázně. Je oprávněn jmenovat dočasně nebo trvale poradní orgány nebo komise předsedy a určit jejich pravomoci a působnosti.

5.4.4 Kontrolní komise

(dále jen „KK“)

KK ZOD opět přesně vychází z Obchodního zákoníku, a svými stanovami tedy neupravuje nic nad rámec svého působení.

KK je tvořena třemi členy, kteří se scházejí podle potřeby a kontrolují činnosti družstva. Jejich funkční období jsou 4 roky. Za jejich vykonanou práci jim náleží náhrada nutných výdajů a odměna. O výši odměny rozhoduje členská schůze.

6 Možnosti stanov při úpravě orgánů

Z hlediska právní úpravy orgánů družstev lze dle stanov upravovat některé specifické činnosti družstva.

6.1 Stavební bytové družstvo České Budějovice

(dále jen „SBD ČB“)

V rámci možností úprav stanov není možné s ohledem na rozsah družstva a počet jeho členů svolávat členskou schůzi, proto stanovy tohoto družstva využily možnosti sestavení shromáždění delegátů. Dále stanovy SBD ČB upravují podmínky a náležitosti svolávání delegátů.

Při hlasování lze využít následujících principů:

- a) 1 člen-1 hlas (upravuje Obchodní zákoník)
- b) hlasování dle stanov (např. hlasy jsou podle % podílu, jaký člen v družstvu vlastní)

Zkoumané družstvo využívá prvního principu z důvodu spravedlivého hlasování.

Obchodní zákoník dle stanov dovoluje konání dílčích členských schůzí, v tomto případě dílčí shromáždění delegátů. Výše uvedené družstvo této možnosti nevyužívá, kvůli časové a administrativní náročnosti.

Další možnost, kterou SBD ČB využilo je vytvoření dalších orgánů a to: technickou a komickou komisi, obvodovou komisi (viz kapitola 5.1.7.- Další orgány dle stanov družstva).

Z pohledu jednání družstva navenek je zvoleno představenstvo, za které jedná předseda a zároveň řídí běžnou činnost družstva, tedy pokud to určují stanovy a v tomto případě stanovy dovolují, aby předseda běžnou činnost družstva řídil.

6.2 Výrobní družstvo JIHOKOV

Na základě možnosti úpravy stanov využilo družstvo JIHOKOV možnosti, vytvořit na základě stanov další orgán, a to sociální komisi (viz kapitola 5.3.4. -Další orgány dle stanov družstva).

Stanovy tohoto družstva dále upravují náležitosti a podmínky svolávání členské schůze. Členská schůze musí být svolána, požádá-li o to písemně jedna třetina všech členů družstva a kontrolní komise, si JIHOKOV ve stanovách vymezil, že může být svolána z důvodu uplynutí funkčního období členů volených orgánů a provedení volby orgánů nových.

Hlasování na členské schůzi se provádí podle výše složeného základního a dalšího členského vkladu, s výjimkou změny stanov, rozhodování o splynutí, sloučení, rozdělení a zrušení družstva, rozhodování o prodeji nebo nájmu podniku, kdy musí mít člen pouze jeden hlas.

Stanovy družstva vymezují i dílčí členskou schůzi družstva, které jsou svolávané po jednotlivých střediscích. V praxi této možnosti nevyužívá, s ohledem na malý počet členů.

V tomto případě si představenstvo předsedu a místopředsedu nevolí, to dle stanov výrobního družstva JIHOKOV náleží členské schůzi.

Avšak předsedu a místopředsedu kontrolní komise si volí sama komise.

6.3 Zemědělské družstvo Olešník

(dále jen „ZOD“)

Ze stanov ZOD Olešník vyplývá, že družstvo využilo možnosti úpravy stanov jen v několika málo ustanoveních. Jinak se drží striktně Obchodního zákoníku.

Stanovy upravují hlasování na členské schůzi. Každý člen má tolik hlasů, kolik činí jeho celkový vklad dle majetkových pásem (viz kapitola 5.4.1. Tabulka č. 1 – Majetková pásma).

Dle stanov členská schůze volí ze svého středu předsedu, který řídí běžnou činnost družstva. Představenstvu náleží zvolit místopředsedu.

7 Výsledky analýzy

Analýzou současné právní úpravy soustavy orgánů družstva bylo zjištěno, že právní úprava týkající se družstev a jejich orgánů je detailně popsána v Obchodním zákoníku a to v §237-§251. Další zákony a předpisy, které se tímto tématem zabývají, jsou zákon č. 87/1995 Sb. o spořitelních a úvěrních družstvech, §31n. Obč. Z. zabývající se zastoupením na základě plné moci, §40 Obč. Z. hovořící o právních úkonech, § 22 n. Obč. Z. pojednává o zastoupení, §80a n. Notářského zápisu-osvědčení o prohlášení, §8 Obč. Z. zabývající se fyzickou osobou, § 18 Obč. Z. pojednává o právnické osobě, §33, §33a, §33b Obč. Z. – zastoupení na základě plné moci, §505 až §507 Obč. Z. – odpovědnost za vady.

Pro lepší specifikaci činností družstva i jejich orgánů by bylo vhodné vytvořit samostatný zákon o družstvech, který by obsahoval veškerou problematiku týkající se družstev a jejich orgánů.

Současná právní úprava dovoluje jednotlivým družstvům na základě vytvoření vlastních stanov volnější pole působnosti, což je pozitivní pro chod a rozmělnění organizační struktury družstva.

Na praktických příkladech je uvedena charakteristika postavení, působnosti a vzájemných vztahů jednotlivých orgánů družstva. Analyzovány byly družstva jihočeského regionu a to: Stavební bytové družstvo České Budějovice, družstvo vlastníků Hluboká nad Vltavou, výrobní družstvo JIHOKOV a zemědělské obchodní družstvo Olešník.

Z analýzy je zřejmé, že všechna družstva, kromě Stavebního bytového družstva České Budějovice mají jako nejvyšší orgán členskou schůzi, které se zodpovídá představenstvo společně s kontrolní komisí.

Stavební bytové družstvo nevyužívá jako nejvyšší orgán členskou schůzi, jak bylo výše uvedeno, nejvyšším orgánem je shromáždění delegátů, kterému se zodpovídá za svou činnost představenstvo a kontrolní komise.

Analýza orgánů vybraných družstev ukázala, že v jednotlivých sektorech je různá potřeba orgánů, závislá převážně na velikosti samotného družstva.

Ve velkých bytových družstvech, jako je Stavební bytové družstvo České Budějovice, jsou specifickými orgány samosprávy, zejména členská schůze samosprávy a výbor samosprávy. Dalším specifickým orgánem je shromáždění delegátů. Družstvo využívá obvodové komise, která slouží jako prostředek k přenášení informací na členy. Bylo zjištěno, že družstvo si vytváří i další orgány, které jsou zpravidla poradní. Jedná se zejména o technickou a ekonomickou komisi.

Družstvo vlastníků bytů Hluboká n. Vlt. nemá potřebu, vytvářet samosprávy a další orgány, které upravují stanovy. Řízení družstva je z hlediska velikosti jednoduché. Předseda je zde statutárním orgánem, který se zodpovídá členské schůzi. Družstvo jako kontrolní orgán používá kontrolní komisi, která má se zabývat převážně kontrolou účetnictví.

Analýza družstva JIHOKOV ukázala, že družstvo využívá komisi sociální, jako další orgán, který plní funkci odborové organizace ve prospěch svých členů.

Zemědělské obchodní družstvo Olešník netvoří žádný specifický orgán, kterým by se odlišoval od ostatních družstev.

Obchodní zákoník v určitých paragrafech dovoluje stanovám družstva, upravit si stanovy podle potřeby družstva.

Zkoumaná družstva těchto možností využívala zejména při vytvoření dalších orgánů, při úpravě náležitostí a podmínek svolávání členské schůze a při svolávání dílčí členské schůze, kterou si ve stanovách sama vymezila.

Výrobní družstvo JIHOKOV a Zemědělské obchodní družstvo Olešník využilo možnosti si ve stanovách upravit počet hlasů při hlasování na členské schůzi podle podílu, který mají členové v družstvu.

8 Námety pro ustanovení stanov o orgánech družstva

Návrhová část se týká námětů, jak ustanovit stanovy o orgánech družstva, aby družstvo dosahovalo efektivnějšího chodu.

Z hlediska zefektivnění chodu družstva by bylo vhodné pro Zemědělské obchodní družstvo Olešník vytvořit další orgán - sociální komisi, která by se stala pomocným orgánem pro ostatní orgány. Komise by měla 3 členy a za svou činnost by odpovídala předsedovi družstva. Sociální komise by v Zemědělském obchodním družstvu mohla zásadním způsobem přispět k vytvoření příznivých podmínek pro zaměstnance a členy z hlediska sociální stránky. Současná struktura orgánů to nedokáže zajistit, z důvodu přednějších záležitostí, které jsou nezbytné pro chod družstva.

Na základě malého počtu členů (16) výrobního družstva JIHOKOV, by bylo pro družstvo efektivnější, kdyby se transformovalo na formu malého družstva. Statutárním orgánem by se stal předseda a působnost představenstva a kontrolní komise by plnila členská schůze. Řízení družstva by se tím dosti zjednodušilo.

Dalším návrhem pro výrobní družstvo je změna ve stanovách družstva, zejména článku 21 stanov tohoto družstva, kde je upraveno hlasování na členské schůzi, kdy každému členovi náleží jeden hlas podle výše složeného základního vkladu. Složením dalšího členského vkladu náleží členovi jeden hlas za každý násobek základního členského vkladu.

Návrh na změnu zní, aby ve všech otázkách hlasování měl vždy jeden člen pouze jeden hlas.

Jedná se o družstvo, měl by tedy být dodržován druhý družstevní princip, bez ohledu na to, zda Obchodník zákoník dovoluje stanovám družstva si hlasování upravit.

Tento návrh se doporučuje i Zemědělskému obchodnímu družstvu Olešník, který má též upraveno hlasování podle podílu v družstvu, krom výjimek §239 odst. 4 písm. a) h) g).

Po analýze Stavebního bytového družstva České Budějovice, bylo zjištěno, že složení orgánů v tomto družstvu je vyhovující.

Vzhledem k odpovědnosti funkcionářů za majetek a hospodaření družstva by při zvažování o změně organizační struktury bylo nutné upravit tyto otázky přímo v Obchodním zákoníku. Bytová družstva jsou velice specifická, tak by se dalo uvažovat o úpravě bytových družstev v samostatném zákoně. Důvodem je skutečnost, že otázky týkající se bydlení jsou upraveny v několika zákonech, zejména v Občanském a Obchodním zákoníku, které na sebe nemusí navazovat.

Z hlediska snadné kontroly hospodaření Družstva vlastníků bytů Hluboká n. Vlt., se zdá zbytečná působnost kontrolní komise, což je kontrolování účetnictví, které jednou za rok předkládá správce družstva. Tuto kontrolní činnost by mohla vykonávat členská schůze.

Stanovy družstva obsahují jen důležitá, nejjednodušší a pružná ustanovení. K efektivnějšímu řízení by družstvu mohla pomoci bytová komise, která by se starala o chování a úklid ve společných prostorách domu. Kontrolovala by převádění členských práv a zkoumala, zda noví členové jsou adekvátní, stát se bezproblémovými sousedy ostatních členů.

9 Závěr

Záměrem této bakalářské práce na téma „Orgány družstva a jejich působnost“, bylo analyzovat orgány družstva ve sledovaných družstvech, odhalit specifické orgány družstva, charakterizovat postavení, působnost a vzájemné vztahy jednotlivých orgánů a posoudit možnosti stanov při úpravě orgánů. Na základě zjištění pak navrhnout úpravy ve struktuře orgánů vybraných družstev.

Analyzována byla čtyři družstva - Stavební bytové družstvo České Budějovice, Družstvo vlastníků bytů Hluboká nad Vltavou, Výrobní družstvo JIHOKOV a Zemědělské obchodní družstvo Olešník.

Na základě analýzy vybraných orgánů družstev byla zjištěna různá potřeba specifických orgánů, závislá převážně na velikosti družstva.

Stavební bytové družstvo České Budějovice se odlišuje od zbývajících družstev shromážděním delegátů a samosprávami, které jsou nedílnou součástí velkých družstev s mnoha členy. Dále byly zjištěny orgány poradní, jedná se zejména o technickou, ekonomickou a bytovou komisi. K přenášení metodiky slouží obvodové komise.

Výrobní družstvo JIHOKOV používá sociální komisi, která slouží zaměstnancům a členům družstva z hlediska pracovních a sociálních podmínek.

Zemědělské obchodní družstvo Olešník a Družstvo vlastníků bytů Hluboká nad Vltavou nemají žádný specifický orgán, kterým by se odlišovaly od ostatních družstev.

Analýza současné právní úpravy soustavy orgánů družstva ukázala, že právní úprava týkající se orgánů družstev je detailně popsána v Obchodním zákoníku. Další předpisy, které souvisejí s právní úpravou soustavy orgánů, upravuje Občanský zákoník, např. §40, §8, §505, 507 a zákon 87/1995 Sb. o spořitelních a úvěrních družstvech.

Pro lepší specifikaci právní úpravy družstva by bylo vhodné, kdyby družstva měla samostatný zákon, který by se podrobněji věnoval družstvům a obsahoval všechny právní úpravy, které se družstva a jeho orgánů týkají.

Dalším důležitým zjištěním bylo, že z hlediska právní úpravy orgánů družstva, mají družstva možnost úpravy stanov, kterou jim v určitých ustanoveních dovoluje Obchodní zákoník.

Jedná se o možnost vložit si do stanov další orgány družstva, stanovy by si měly samy vymezit svolávání členské schůze. Družstva si mohou do stanov dále vložit konání dílčí členské schůze, stanovami mohou určit, že při hlasování na členské schůzi bude mít člen tolik hlasů, kolik činí jeho podíl v družstvu. Bylo zjištěno, že toto hlasování je nespravedlivé, protože je v rozporu s druhým družstevním principem.

Družstvo si dále ve stanovách může ustanovit, že za představenstvo navenek nebude jednat předseda, ale jiná pověřená osoba a také, že předsedu a místopředsedu představenstva bude volit členská schůze.

Zkoumaná družstva těchto možností většinou využila.

Dalším cílem bakalářské práce bylo na základě analýzy vybraných orgánů družstev vypracovat náměty pro ustanovení stanov o orgánech družstva.

Pro zefektivnění chodu Zemědělského obchodního družstva Olešník doporučuji vytvořit sociální komisi, která by mohla přispět k vytvoření příznivých podmínek, z hlediska sociální stránky pro členy a zaměstnance družstva. Další návrh pro toto družstvo je upravit hlasování na členské schůzi, kde by měl jeden člen pouze jeden hlas.

Pro výrobní družstvo JIHOKOV bych navrhovala transformaci na formu malého družstva, z hlediska malého počtu členů.

Na základě druhého družstevního principu, který se týká demokratického řízení, doporučuji změnu hlasů, jeden člen-jeden hlas, při hlasování na členské schůzi. Stejně tak jako u Zemědělského obchodního družstva Olešník.

U Stavebního bytového družstva České Budějovice, nebylo zapotřebí navrhopvat změny o ustanovení orgánů. Stav, který je dán Obchodním zákoníkem, se zdá po zjištění vyhovující.

Družstvu vlastníků bytů Hluboká n. Vlt. bych navrhovala zřídit bytovou komisi, která by kontrolovala převody členských práv a zároveň sledovala chování a úklid ve

společných prostorách, což je v tomhle družstvu problém. Z hlediska snadné kontroly účetnictví v družstvu by postačovalo, kdyby tuto kontrolu prováděla členská schůze a kontrolní komise byla zrušena.

10 Summary

The aim of this thesis on „Cooperative authorities (bodies) and spheres of action“ was to analyze cooperative authorities in controlled cooperatives, reveal specific bodies, define the status, scope and interrelations of the various institutions and to consider options for the treatment of authorities statutes and further based on the findings then suggest modifications in the structure of the selected bodies.

There were analyzed four cooperatives – Cooperative Housing Society of České Budějovice, the Cooperative of owner of Hluboká nad Vltavou, Producers' Cooperative of JIHOKOV and the Agricultural Trading Cooperative of Olešník.

Based on the analysis of selected bodies there were detected various needs of specific authorities largely dependant on the size of the cooperative.

The analysis of the current regulatory system of cooperative institutions showed that legislation with relation to the cooperative authorities is described in detail in the Commercial Code. Other provisions relating to the legislation system of bodies are regulate within the Civil Code.

In terms of regulatory system of cooperative authorities, there is the possibility of modifying the statutes which is allowed in certain provisions of the Commercial Code. This is an opportunity to enter into a cooperative statutes other authorities. There should be defined conditions of a members' meeting in the statuses. Cooperatives may also add to the statutes the event of a sub-member meeting. There may be defined in the statuses that during the voting membership meeting the members' votes, equal his share in the cooperative. It was found that this vote is unfair because it is inconsistent with the second principle of cooperatives.

The concluding aim of this thesis was to develop ideas for the provision of the statutes based on an analysis of selected cooperative bodies.

To streamline the functioning of the Agricultural Trading cooperative of Olešník there was designed a social committee, which could contribute to creating favorable conditions in terms of social sites for members and staff of cooperatives. Another

proposal for this cooperative is to adjust the voting within a membership meeting, where one member should have one vote only.

There was proposed to the Producer's cooperative of JIHOKOV to form a small cooperative due to a small number of members.

Based on the second cooperative principle, which relates to democratic governance, there was proposed amendment of the vote: one member equals vote when voting on a membership meeting. There was proposed the same for the Agricultural Trading cooperative of Olešník.

In relations with the Housing Association of České Budějovice, there was no need propose amendments to the provisions of the authorities. The state, which is defined by the Commercial Code, seems to be suitable.

The cooperative of owners of Hluboká nad Vltavou were advised to establish housing commission, which would supervise the transfer of the member's behaviour clearing duties over common areas, which is a problem in this cooperative. In terms of easy accounts checking of the cooperative would be sufficient if such checks were carried out within membership meetings and the review body was cancelled.

11 Seznam použité literatury

DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník-Komentář*. Díl I. Praha: Polygon 2002. 874 s. ISBN 80-7273-071-1.

DVOŘÁK, T. *Družstevní právo*. Praha: C. H. Beck, 2006. 390 s. ISBN 80-7179-551-8

DRUŽSTEVNÍ ASOCIACE ČR- *160 let družstevnictví v České republice*. Praha: ŠEL, 2006. 35s. ISBN: 80-239-7279-0.

HAJNÁ, M., PRAVDA, P.- Komentář. *Obchodní zákoník-úplné znění*, Praha: Grada Publishing, 2002, 132 s. ISBN: 80-247-0287-8.

HELEŠIC, F. *Základy teorie evropského a českého družstevního práva*. Praha: C. H. Beck, 2009. 395 s. ISBN 987-80-7400-129-1.

HELEŠIC, F. *Družstevní právo v kostce*. Praha: Eurolex Bohemia, 2006, 230 s. ISBN: 80-86861-89-9.

HELEŠIC, F. *Obecné otázky evropského a českého družstevního práva*. Praha: ŠEL, spol. s r. o., 2005, 111s. ISBN: 80-86426-22X.

JANKŮ, M. a kol. *Základy práva pro posluchače právnických fakult*. Praha: C. H. Beck, 2006. 642 s. ISBN: 80-7179-499-6.

Orgány družstva. [online] sagit.cz [cit. dne 2009-12-22] Dostupné z WWW : http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=152&typ=r&levelid=ob_178.htm

PELIKÁNOVÁ, I. *Komentář k obchodnímu zákoníku*. 2 díl, Praha: Linde, 1995. 767 s. ISBN: 80-85647-52-4.

Přednáška z družstevního práva pro EF JU 2009 (JUDr. Jiří Čáp)

Řádná členská schůze dle obchodního zákoníku [online] [cit. dne 2010-01-04] Dostupné z WWW: <<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obchzak/cast2h2.aspx>>

ŘÍMALOVÁ, O., HOLEŠOVSKÝ, J. *Družstva*, Praha: C. H. Beck, 2004. 495 s. ISBN 80-7179-812-6.

Stanovy Stavebního bytového družstva České Budějovice.

Stanovy výrobního družstva JIHOKOV.

Stanovy Zemědělského obchodního družstva Olešník.

ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník-Komentář 9. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2004. 1439 s. ISBN 80-7179-863-0.

Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. 7 Cmo 108/2009 [online] scmbd.cz 4. 6. 2009 [cit. dne 2010-01-04] Dostupné z WWW : <http://www.scmbd.cz/vybrana-judikatura-ve-vecech-druzstev-a-spolecenstvi#article>

Zákaz konkurence podle obchodního zákoníku. [online] *E-pravo.cz* 17. 12. 2001. [cit. dne 2009-10-23] Dostupné z WWW : < <http://www.epravo.cz/top/clanky/zakaz-konkurence-podle-obchodniho-zakoniku-15548.html>>